

Akademie věd České republiky

67. zasedání Akademického sněmu Akademie věd České republiky

Praha 14. dubna 2026

Bod programu: **2b**

ZPRÁVA O ČINNOSTI AKADEMICKÉ RADY AV ČR ZA OBDOBÍ OD 66. ZASEDÁNÍ AKADEMICKÉHO SNĚMU AV ČR

I. PLNĚNÍ USNESENÍ AKADEMICKÉHO SNĚMU AV ČR	1
II. KONCEPČNÍ A VĚDECKO-ORGANIZAČNÍ OTÁZKY	2
ZÁMĚR NOVELIZACE ZÁKONA O AV ČR	2
ZÁMĚR TRANSFORMACE VYBRANÝCH PRACOVIŠŤ AV ČR Z V. V. I. NA V. I. I.	2
ÚPRAVA SYSTÉMU PODPORY EXCELENCE A KARIÉR V AV ČR	2
NÁVRH NOVÉHO MODELU ODMĚŇOVÁNÍ ŘEDITELŮ PRACOVIŠŤ AV ČR	3
ZASTOUPENÍ AV ČR V ORGÁNECH VAVAI	4
SPOLUPRÁCE S EXTERNÍMI SUBJEKTY	4
STRATEGIE AV21	5
VĚDECKÁ RADA AV ČR	5
HODNOCENÍ ČINNOSTI PRACOVIŠŤ AV ČR	6
INSTITUCIONÁLNÍ ODOLNOST	6
IMPLEMENTACE NIS2	6
TRANSFER ZNALOSTÍ A TECHNOLOGIÍ	7
SPOLUPRÁCE S DOZORČÍ KOMISÍ AKADEMICKÉHO SNĚMU	8
INTERNÍ PŘEDPISY AKADEMICKÉ RADY	8
MEZIRESORTNÍ PŘIPOMÍNKOVÁ ŘÍZENÍ	9
POSKYTOVÁNÍ INFORMACÍ DLE ZÁKONA 106/1999 Sb.	10
III. OCEŇOVÁNÍ A PODPORA EXCELENCE	11
CENY A MEDAILE	11
PODPORA EXCELENCE	11
IV. MEZINÁRODNÍ VĚDECKÁ SPOLUPRÁCE AV ČR A JEJÍ ZAPOJOVÁNÍ DO EVROPSKÉHO VÝZKUMNÉHO PROSTORU	12
BILATERÁLNÍ SPOLUPRÁCE	12
MULTILATERÁLNÍ SPOLUPRÁCE	12
EVROPSKÝ VÝZKUMNÝ PROSTOR	13
ÚČAST V MEZINÁRODNÍCH ORGANIZACÍCH	13
VÝZNAMNÉ AKCE S ÚČASTÍ AV ČR	14
V. MEDIÁLNÍ, POPULARIZAČNÍ A VZDĚLÁVACÍ ČINNOST	14
AKTIVITY AV ČR V MÉDIÍCH	14
ZAMĚŘENO NA VÝZKUM: MEDIÁLNÍ KOMUNIKACE PRACOVIŠŤ AV ČR	15
DALŠÍ MEDIÁLNÍ AKTIVITY: KRÁTKÁ VIDEA PRO NOVINÁŘE I NA SÍTĚ AV ČR	17
VZDĚLÁVACÍ ČINNOST	18
<i>NEZkreslená věda</i>	18
<i>Jedu vědu</i>	18
<i>Management vědy</i>	18
<i>Otevřená věda AV ČR – studentské vědecké stáže</i>	18
POPULARIZACE VĚDY	19
<i>Týden mozku 2026</i>	19
<i>Věda fotogenická 2025</i>	19
<i>Kriticky ohrožené jevy našich nářečí</i>	19
<i>Audiovizuální tvorba</i>	20
VI. FINANČNÍ, ORGANIZAČNÍ A KONTROLNÍ ČINNOST V AV ČR	20
FINANČNÍ ZÁLEŽITOSTI	20
ORGANIZAČNÍ ZÁLEŽITOSTI	21
POMOCNÉ ORGÁNY AKADEMICKÉ RADY	22
KONTROLNÍ ČINNOST	24
INTERNÍ AUDIT	24
NÁVRH USNESENÍ AKADEMICKÉHO SNĚMU	25

Přehled činnosti Akademické rady Akademie věd České republiky (dále jen Akademická rada) uvedený v této zprávě zahrnuje aktivity a materiály projednávané na zasedáních Akademické rady a jejího předsednictva v období **od konce listopadu 2025 do začátku března 2026**. Akademická rada se v uvedeném období a složení sešla čtyřikrát, stejně jako její předsednictvo.

Pracoviště Akademie věd České republiky (dále jen AV ČR) byla o jednáních a usneseních Akademické rady v souladu s čl. 5 odst. 3 a) Stanov AV ČR informována prostřednictvím usnesení zveřejňovaných na [webu AV ČR](#).

I. Plnění usnesení Akademického sněmu AV ČR

K plnění usnesení 66. zasedání Akademického sněmu byla učiněna následující opatření:

Bod I. Usnesení

Předseda AV ČR zaslal v bezprostřední návaznosti na 66. zasedání Akademického sněmu předsedovi vlády ČR Andreji Babišovi a předsedovi Rady pro výzkum, vývoj a inovace Karlu Havlíčkovi dopis, v němž je seznámil s usnesením Akademického sněmu z 9. prosince 2025. Současně ocenil, že vláda se ve svém programovém prohlášení přihlásila k podpoře vědy a vzdělanosti a počítá s výrazným navýšením jejich financování. Vzhledem k tomu, že se Česká republika od počátku roku 2026 nacházela v režimu rozpočtového provizoria, konala se intenzivní jednání o návrhu výdajů státního rozpočtu ČR na výzkum, experimentální vývoj a inovace (VaVal) na rok 2026. Paralelně byla zahájena jednání na úrovni RVVI se zástupci příslušných rozpočtových kapitol o návrhu rozpočtu na VaVal na léta 2027–2029 s dlouhodobým výhledem do roku 2033.

V uvedených souvislostech se předseda AV ČR Radomír Pánek 25. února 2026 setkal s ministryní financí Alenou Schillerovou a průběžně vedl řadu jednání s 1. místopředsedou vlády a předsedou RVVI Karlem Havlíčkem. Konstatoval, že AV ČR nemůže souhlasit s navrhovanou výší institucionální podpory na rok 2026 ani se střednědobým výhledem na léta 2027–2028, a to s ohledem na výrazné negativní dopady kumulativní inflace a vysokých cen energií na činnost pracovišť AV ČR. Připomněl, že i když AV ČR představuje pouze část výzkumné kapacity, je dlouhodobě nejefektivnějším tvůrcem významných výsledků výzkumu v ČR (v letech 2018–2024 měla přibližně 12% podíl na počtu výzkumných pracovníků a podle Metodiky M17+ vyprodukovala v průměru 35 % excelentních vědeckých výsledků) i institucí s nejúspěšnějšími výsledky transferu poznatků do praxe. V tomto směru zdůraznil, že AV ČR založila novou akciovou společnost CAS Innovations, a. s., která ještě efektivněji propojí soukromý kapitál s českou vědou a zároveň maximalizuje ekonomické přínosy výzkumu. Upozornil také na zvýšení nákladů školicích pracovišť AV ČR na doktorské studium v souvislosti s novelou vysokoškolského zákona. Dále informoval, že pracoviště AV ČR se potýkají nejen s rostoucími provozními náklady, ale také se stagnací ve vývoji mezd, což představuje vážné ohrožení jejich konkurenceschopnosti na trhu práce v domácím i mezinárodním měřítku. AV ČR navíc čekají v následujících letech významné mandatorní výdaje spojené se zajištěním kybernetické bezpečnosti, správou dat, open science a dalšími oblastmi. Znamená to, že bez vnější pomoci by pracoviště AV ČR nebyla schopna zvládnout aktuální ani budoucí výzvy bez nutnosti omezení svých výzkumných aktivit.

Výsledkem dosavadních jednání je návrh navýšení rozpočtové kapitoly AV ČR o cca 180 mil. Kč proti skutečnosti roku 2025 na 8 048 mil. Kč. V pokračujících jednáních o rozpočtu bude vedení AV ČR usilovat o zajištění dalších finančních prostředků v takové výši, aby konečná podoba rozpočtu stimulovala další rozvoj vědy a výzkumu na pracovištích AV ČR.

II. Koncepční a vědecko-organizační otázky

Záměr novelizace zákona o AV ČR

Stávající zákon č. 283/1992 Sb., o Akademii věd ČR, byl koncipován pro podmínky počátku 90. let. Od té doby nebyl ve větší míře aktualizován tak, aby pokrýval současné reálné potřeby a rozsah činností AV ČR a aby vytvářel provázanost na další nově vznikající související právní úpravy. Tato skutečnost může v praxi vést k interpretačním nejistotám, příp. až zbytečným rizikům na rozhraní zákona a vnitřních předpisů a s nabýváním účinností nových systémových úprav VaVal by se mohl tento problém prohlubovat. Akademická rada proto iniciovala zahájení legislativních prací na novém zákonu o AV ČR, který by měl vzniknout ve spolupráci s Ústavem státu a práva AV ČR. Nový zákon by měl být postaven na stávající právní úpravě a jeho cílem má být jeho modernizace, odstranění nesouladu s praxí a harmonizace se souvisejícími právními předpisy, především se zákonem č. 328/2025 Sb., o výzkumu, vývoji, inovacích a transferu znalostí, a navazujícím zákonem 329/2025 Sb. Výsledkem by mělo být zvýšení právní jistoty a snížení procesních rizik, vymezení kompetencí a postupů, snížení administrativní zátěže a posílení samosprávy.

Záměr transformace vybraných pracovišť AV ČR z v. v. i. na v. i. i.

Zákon č. 329/2025 Sb., kterým se mění některé zákony v souvislosti s přijetím zákona o výzkumu, vývoji, inovacích a transferu znalostí, zavádí možnost zřizovat nově tzv. veřejné infrastrukturní instituce (v. i. i.), které budou v právním řádu působit vedle veřejných výzkumných institucí (v. v. i.). Zákon vstoupí v účinnost k 1. lednu 2027 a v průběhu prvního roku účinnosti lze převést stávající v. v. i. na novou právní formu v. i. i. V AV ČR o tuto změnu projevila zájem dvě pracoviště – Středisko společných činností AV ČR a Knihovna AV ČR. Akademická rada proto zahájila aktivity na přípravě procesu transformace a k založení Nadace AV ČR, jejímž prostřednictvím by se řešily související zamýšlené majetkové dispozice. Předběžný harmonogram všech s tím spojených aktivit je rozložen do dvou let (2026–2027). Zahrnuje zpracování záměru, vnitřní projednání a schválení, právní a ekonomické analýzy dopadů, přípravu změn zřizovacích listin, konzultace s MŠMT a dalšími dotčenými orgány, přípravu smluvních rámců převodů a přípravu statutu nadace.

Aby bylo zajištěno řádné fungování v. i. i. v aplikační praxi, bude snaha průběžně a systematicky promítat tuto novou právní formu i do všech souvisejících právních předpisů (např. v oblasti povinností dle zákona o registru smluv, pravidel střetu zájmů, režimu poskytování informací, veřejné podpory, veřejných zakázek, účetnictví a dalších navazujících úprav).

Úprava systému podpory excelence a kariér v AV ČR

Zákon č. 328/2025 Sb., o výzkumu, vývoji, inovacích a transferu, zavádí nový pojem „systémová podpora“, který má dopad na programy excelence AV ČR, a vyplývá z něj tedy nutnost příslušným způsobem novelizovat směrnice těchto programů. Současně

se připravují i nové formy podpory v programu Akademie budoucnosti. Vznikl proto záměr upravit při této příležitosti celý systém podpory excelence a kariér v AV ČR tak, aby se sjednotily stávající a nově vznikající programy do komplexního systému. Díky projektu New Assessment Tools for Internal Programs of the CAS, který AV ČR řešila prostřednictvím Kanceláře AV ČR v rámci COARA–BOOST z programu Horizon Europe, Institutional Change projects, se provedlo dotazníkové šetření týkající se zpětné vazby na programy podpory excelence a kariér, a to mezi řediteli pracovišť, hodnotiteli, úspěšnými i neúspěšnými uchazeči i administrativními pracovníky. Na základě této zpětné vazby byl vytvořen a v lednu 2026 schválen věcný záměr přípravy nových interních předpisů do tří zastřešujících směrnic dle toho, jakým způsobem bude probíhat výběr z předložených návrhů:

- výzkumné aktivity hodnocené dvoukolově se zapojením nově vznikajících odborných hodnoticích komisí a externích posudků – prémie Lumina quaeruntur a vybrané programy Akademie budoucnosti – tyto programy by měly doznat zásadnějších změn, které by přinesly větší flexibilitu v čerpání podpory a ve výši úvazku během řešení, kladly by větší důraz na vznik nových týmů řešících významná vědecká témata a zrušily povinnou spoluúčast pracovišť či povinnosti podat projekt ERC. Záměrem je promítnout tyto změny do připravované interní normy s platností pro výzkumné aktivity financované od 1. ledna 2028;
- prémie a ocenění posuzované pomocným orgánem Akademické rady – Akademická prémie a Prémie Otto Wichterleho – tyto programy budou podléhat víceméně stejným pravidlům jako doposud;
- programy podpory excelence a kariér na pracovištích, v nichž o rozdělení prostředků do předem stanovené výše (přidělená finanční alokace) mezi nositele podpory rozhoduje vedení jednotlivých pracovišť – Program podpory perspektivních lidských zdrojů (PPLZ) a vybrané programy Akademie budoucnosti – Program PPLZ bude od roku 2027 pod názvem Program podpory postdoktorandů plně převeden do gesce pracovišť AV ČR, kde by měl i nadále sledovat analogický cíl. Financován však bude prostřednictvím alokace finančních prostředků pro pracoviště.

Celý okruh podpory excelence a kariér bude nově koordinovat jediný pomocný orgán Akademické rady – Rada excelence a kariér. Zástupci pracovišť byli s připravovanými změnami seznámeni na semináři 21. ledna 2026.

Návrh nového modelu odměňování ředitelů pracovišť AV ČR

Akademická rada revidovala a schválila nový systém odměňování ředitelů pracovišť AV ČR. Původní model vznikl v době transformace pracovišť na v. v. i. Následné reformy systému VaVal vedly ke zvýšení podílu účelových prostředků v rozpočtech v. v. i., což umožnilo navyšovat mzdy zaměstnanců a mohlo vést k výrazným nerovnostem ve srovnání se mzdou ředitelů. Mzdy ředitelů, které se vyplácejí z institucionálních prostředků, se od roku 2018 navýšily pouze v roce 2023, a to přibližně o 5 %, zatímco kumulovaná inflace mezi roky 2018 až 2025 přesáhla 50 %. Současný systém tedy dlouhodobě neodrážel inflaci, odpovědnost role ředitele a činil mzdy ředitelů pracovišť nekonkurenceschopnými a nemotivačními.

S ohledem na plánovanou obměnu většího počtu ředitelů pracovišť v roce 2027 byl navržen nový systém odměňování, který provazuje mzdu ředitele s počtem přepočtených úvazků na jeho pracovišti a navyšuje ji v průměru cca o 20–28 %. Nastavuje se nový systém hodnocení činnosti a manažerských schopností ředitelů, upravují se podmínky udělování ročních odměn a zdůrazňují se ve vyšší míře zákonná a etická pravidla pro výkon funkce ředitele. Zájemci o pozici ředitele budou nově informováni o orientační výši základní mzdy už při výběrových řízeních.

Změny vejdou v účinnost od 1. dubna 2026.

Zastoupení AV ČR v orgánech VaVal

Akademická rada průběžně sleduje činnost **Rady pro výzkum, vývoj a inovace (RVVI)**. V návaznosti na změnu vlády se změnilo složení RVVI, novým předsedou se stal Karel Havlíček a v lednu 2026 do ní byli jmenováni i dva členové Akademické rady – Radomír Pánek (zvolen místopředsedou RVVI) a Pavel Baran. Mezi nejdůležitější diskutovaná témata v RVVI patřil návrh výdajů státního rozpočtu ČR na výzkum, experimentální vývoj a inovace na rok 2026 se střednědobým výhledem na léta 2027 a 2028 a dlouhodobým výhledem do roku 2032, záležitosti související s hodnocením dle Metodiky 2025+, Národní priority orientovaného výzkumu, Hospodářská strategie – Česko: Země pro budoucnost 2.0 a personální obměny Grantové agentury ČR a Technologické agentury ČR.

Spolupráce s externími subjekty

Co se **spolupráce s vysokými školami AV ČR** týká, průběžně se s vysokými školami jedná o nastavení forem a podmínek budoucí spolupráce ohledně doktorského studia – v současné chvíli se vedou jednání s Univerzitou Jana Evangelisty Purkyně v Ústí nad Labem a Vysokou školou chemicko-technologickou v Praze.

V březnu 2026 se uskutečnil společný seminář AV ČR a Univerzity obrany (UO) týkající se možností vzájemné spolupráce v již identifikovaných oblastech zájmu, především v mnoha výzkumných i aplikačních oblastech obranného průmyslu. Akce se zúčastnili koordinátoři vybraných výzkumných programů Strategie AV21 a zástupci oborově spřízněných pracovišť. Na základě kladného ohlasu budou další jednání navazovat.

Byla iniciována spolupráce na úrovni platform JAKNAJAK a RONALDO+, které sdružují projektové a finanční manažery z pracovišť AV ČR, resp. z univerzit a jsou zaměřeny na sdílení poznatků a informací, výměnu zkušeností mezi řešitelskými týmy a prohloubení spolupráce z projektů Operačního programu Jan Amos Komenský (OP JAK).

Pokračuje organizace Kurzů základů vědecké práce, jejichž cílem je podpora doktorského studia prostřednictvím rozvoje vědeckých, prezentačních a etických kompetencí studentů. Od listopadu 2025 proběhly dva turnusy kurzu v Praze a jeden v Brně. Zpětná vazba účastníků byla velmi pozitivní a potvrdila rostoucí zájem o tento vzdělávací formát. S cílem vyhovět požadavkům studentů i ředitelů byla zahájena příprava kurzu i v angličtině, první je naplánován již na podzim 2026 v Praze.

Co se **regionální spolupráce** týká, AV ČR byla zapojena spolu se Středočeským inovačním centrem (SIC) do programu MERIT (Mobility Programme for Excellence in Research, Innovation and Technology), jenž podporoval vědce z celého světa, kteří absolvovali pobyty ve středočeských výzkumných organizacích. S ohledem na to, že

je program MERIT omezen pouze na některá pracoviště AV ČR, byla spolupráce do dalších let ukončena s tím, že alternativou je možnost zapojení se do evropského Programu Marie Skłodowska-Curie Actions (MSCA COFUND), který je rovněž zaměřený na podporu rozvoje kariéry, školení a mobility výzkumných pracovníků na mezinárodní úrovni a do něhož se mohou případně zapojit všechna pracoviště AV ČR.

Komise pro regionální spolupráci AV ČR v listopadu 2025 projednala celkem 23 návrhů projektů, přičemž 12 z nich doporučila k podpoře. V lednu 2026 bylo předloženo 65 zpráv o řešení společného projektu, z toho 46 průběžných a 19 závěrečných – závěrečné zprávy byly v pěti případech hodnoceny stupněm splněno s vynikajícími výsledky a ve 14 případech stupněm splněno. Na základě posouzení průběžných zpráv bylo doporučeno, aby se v řešení všech 46 projektů pokračovalo. Souhrnné informace o regionální spolupráci jsou dostupné na webu [Regionální spolupráce](#).

Akademická rada doporučila v uplynulém období udělení **záštity pěti akcím** spojeným s vědou a výzkumem. Přehled udělených záštít se průběžně aktualizuje na webu v části [Záštita předsedy AV ČR](#).

Strategie AV21

Strategie AV21 sestává z 15 výzkumných programů. Na konci roku 2025 dva skončily – Odolná společnost pro 21. století, Potenciály krize a efektivní transformace (koordinátoři Alice Koubová v letech 2021–2022 a Martin Nitsche od 2023) a Virologie a antivirová transformace (koordinátor Daniel Růžek).

K 1. lednu 2026 byly zahájeny dva nové výzkumné programy vybrané ze sedmi došlých návrhů, a to Globální krize biodiverzity: rizika a příležitosti pro lidskou společnost (koordinátor Radim Hédl) a Infekční choroby: nové cíle a strategie (koordinátorka Iva Pichová). Přehled všech výzkumných programů je k dispozici na webových stránkách [Strategie AV21](#).

Vědecká rada AV ČR

Předseda Vědecké rady AV ČR (VR) pravidelně informuje Akademickou radu o činnosti VR i jejího předsednictva. Od prosincového zasedání Akademického sněmu se uskutečnilo jedno zasedání VR v únoru 2026. VR se na něm zabývala navrhovanými změnami stávajících programů podpory excelence v AV ČR, které byly připraveny ve spolupráci s pracovní skupinou VR pro podporu excelence v AV ČR. Jednání se zúčastnil také člen RVVI a předseda Komise pro hodnocení výzkumných organizací RVVI Tomáš Polívka z Jihočeské univerzity a zapojil se do diskuse o Metodice M25+.

VR schválila úpravu Statutu Komise pro etiku vědecké práce AV ČR, která byla předložena z důvodu potřeby věcně i formálně umožnit spolupráci Komise pro etiku vědecké práce AV ČR s ombudsmankou AV ČR, jejíž pozice byla nově zakotvena v interních předpisech AV ČR. Projednala dva návrhy na udělení vědeckého titulu „doktor věd“ a následně dvěma vědeckým osobnostem z AV ČR udělila vědecký titul „doktor filologických věd“. VR také udělila záštitu k druhému otevřenému slyšení k Open Science na téma „Od otevřených a FAIR dat k AI a automatizaci“, které se bude konat pod názvem D.A.R. Continuum dne 29. dubna 2026 v Českém institutu informatiky, robotiky a kybernetiky ČVUT v Praze.

Hodnocení činnosti pracovišť AV ČR

V únoru 2026 byla dokončena II. fáze pravidelného hodnocení pracovišť AV ČR za období 2020–2024. Hodnotící komise zhodnotily všech 54 pracovišť AV ČR. V II. fázi se 341 mezinárodních expertů zapojilo do hodnocení 52 výzkumně orientovaných pracovišť a 13 expertů do hodnocení dvou výzkumně infrastrukturních pracovišť. Výsledkem jsou závěrečné zprávy, které shrnují výstupy a doporučení pro každé pracoviště a jednotlivé týmy a budou sloužit jako podklad pro efektivní rozhodování a řízení AV ČR v následujících pěti letech. Po ukončení hodnocení budou závěrečné zprávy zveřejněny, v dílčí podobě mohou být vybrané závěry zveřejňovány již po zasedání Akademického sněmu.

V únoru 2026 byl z hodnocení předložen obsáhlý materiál, v němž se Akademická rada poprvé seznámila se závěrečnými zprávami, kterými se bude nadále podrobně zabývat. Předložena byla i zpráva o činnosti Koordinační rady hodnocení (KOR), v níž KOR shrnula svou práci od května 2024 do ukončení II. fáze. Protože časový rámec procesního zajištění hodnocení zasáhl do funkčního období nové Akademické rady pro roky 2025–2029, byla KOR na 1. zasedání AR dne 1. dubna 2025 znovu ustavena, aby mohla pokračovat ve svém dohledu nad průběhem celého procesu.

Aktuálně se shromažďují zpětné vazby k hodnocení, což se děje po každém cyklu hodnocení. Zpětná vazba pomáhá reflektovat fungování celého systému, poskytuje náhled na to, jak je posuzována kvalita vědecké práce a výsledků, a umožňuje ověřit, zda je hodnotící systém nastaven v souladu s deklarovanými cíli.

Akademická rada projednala odvolání Fyzikálního ústavu AV ČR proti rozhodnutí KOR ve věci přezkoumání námitek k závěrečné zprávě. Rozhodnutí KOR v části týkající se FZÚ bylo zrušeno a KOR byla uložena povinnost námítky bezodkladně znovu přezkoumat a své rozhodnutí řádně písemně odůvodnit.

Institucionální odolnost

K posilování institucionální odolnosti vůči nelegitimnímu ovlivňování se v uplynulém období uskutečnily dvě mezinárodní konference za účasti zástupce AV ČR – European Flagship Conference on Research Security v Bruselu a Conference on Strengthening Research Security & Protecting Innovation in Europe's Academic and Research Institutions v Praze. Na obou konferencích byla rozvíjena spolupráce s významnými osobnostmi v dané problematice na mezinárodní i národní úrovni.

Současně se pro koordinátory institucionální odolnosti pracovišť AV ČR připravuje workshop zaměřený na téma vytvoření funkčního systému řízení rizik spojených se zahraniční spoluprací nebo pro nábor zahraničních pracovníků na pracovištích AV ČR. Jde o reakci na skutečnost, že řešení těchto záležitostí bude dle zákona č. 328/2025 Sb., o výzkumu, vývoji, inovacích a transferu znalostí, nezbytnou součástí příjemců institucionální podpory.

Implementace NIS2

Evropská směrnice NIS2, jejímž cílem je posílit kybernetickou bezpečnost organizací poskytujících klíčové služby pro společnost, se implementuje do české legislativy prostřednictvím nového zákona č. 264/2025 Sb., o kybernetické bezpečnosti. V AV ČR byl zřízen pracovní skupina, která má za úkol připravit koncepční řešení implementace NIS2 v prostředí AV ČR a pomoci při zavádění zákona na jejích pracovištích, např. formou konzultací a informačních seminářů. Byla vytvořena

komunikační platforma a připraveny podklady a metodické pokyny pro samoidentifikaci pracovišť AV ČR dle uvedeného zákona. Aktuálně se připravují vzorové materiály a metodické pokyny pro implementaci NIS2, především pro pracoviště v nižším režimu povinností.

Pracoviště AV ČR vykonala v zákonné lhůtě samoidentifikaci, aby určila jestli a v jakém rozsahu poskytují regulované služby – čtyři pracoviště se na Nejvyšším úřadě pro kybernetickou bezpečnost (NÚKIB) registrovala v režimu vyšších povinností, 16 pracovišť v režimu nižších povinností, ostatních 35 pracovišť konstatovalo, že nejsou poskytovateli regulovaných služeb, nicméně většina vnímá potřebu a výhody zavedení systému kybernetické bezpečnosti a dle finančních možností plánuje zavést opatření bez nároku registrace na NÚKIB.

Transfer znalostí a technologií

Transfer znalostí a technologií zajišťuje pro pracoviště AV ČR v případě jejich zájmu **Centrum transferu AV ČR (CETAV)** zřízené při Středisku společných činností AV ČR. Pro rok 2026 byl schválen plán jeho činnosti a současně i rozpočet ve výhledu do roku 2027. CETAV řeší ročně kolem 120 transferových událostí, proto se připravují jednoznačně definované ukazatele, dle kterých bude možné hodnotit efektivitu a úspěšnost podpory transferu, a to i na základě zpětné vazby z pracovišť AV ČR.

V únoru 2026 byla završena roční jednání ohledně možnosti založit **akciovou společnost** se zaměřením na transfer výsledků výzkumu pracovišť AV ČR; Akademická rada k jejímu založení udělila předchozí písemný souhlas. Společnost CAS Innovations, a. s., k jejímuž vzniku bylo slavnostně podepsáno memorandum dne 25. února 2026, je ve 100% vlastnictví osmi pracovišť AV ČR – Střediska společných činností, Ústavu chemických procesů, Ústavu fyzikální chemie J. Heyrovského, Ústavu fyziky plazmatu, Ústavu geoniky, Ústavu molekulární genetiky, Hydrologického ústavu a Ústavu přístrojové techniky. Společnost byla oficiálně založena 6. března 2026, kdy zástupci všech zakládajících pracovišť podepsali zakladatelské dokumenty. Společnost se zaměří především na komercializaci vybraných výsledků z pracovišť AV ČR (zakládání spin-off společností, uzavírání licenčních smluv), na založení inkubačního programu financovaného z prostředků mimo AV ČR a vytváření nových partnerství s investičními i průmyslovými partnery pro uplatňování výsledků AV ČR. Do budoucna se vedení AV ČR bude snažit, aby účast v této akciové společnosti byla za rovných a transparentních podmínek umožněna všem pracovištím, která se budou chtít na její činnosti podílet a splní zákonné podmínky.

Pokračuje i podpora transferu a znalostí na pracovištích AV ČR prostřednictvím **Programu rozvoje aplikací a komercializace (PRAK)**, který vyhlásil již šestou výzvu na projekty s podporou v 1. pololetí roku 2026. Z 25 podaných návrhů získalo podporu 14 projektů v předpokládané celkové výši cca 7 mil. Kč. Na základě souhrnné závěrečné zprávy byla vyhodnocena podpora ve čtvrté výzvě programu PRAK.

Rada **Platformy Science4Policy**, která byla zřízena pro podporu uplatňování výsledků ze společenských a humanitních věd, zatím doporučila k realizaci v roce 2026 dvě aktivity ve výši cca 400 tis. Kč.

Uspělo se i několik zajímavých **akcí souvisejících s transferem**. Nejvýznamnější byla konference Špičková věda v praxi (25. února 2026), které se zúčastnil i 1. místopředseda vlády a ministr průmyslu a obchodu Karel Havlíček

a 1. místopředseda Senátu ČR Jiří Drahoš. Na konferenci byly představeny konkrétní úspěšné projekty pracovišť AV ČR v oblasti transferu.

Uskutečnilo se také jednání Rady pro inovace a transfer znalostí AV ČR a její pracovní skupiny Kolegia pro inovace a transfer znalostí.

Podrobné informace o TZT jsou k dispozici na webu <https://techtransfer.cas.cz/>.

Spolupráce s Dozorčí komisí Akademického sněmu

Předseda Dozorčí komise Akademického sněmu (DK AS) pravidelně informoval Akademickou radu o činnosti tohoto orgánu. Členové Akademické rady se dle potřeby účastní jednotlivých zasedání DK AS k prezentaci diskutovaných témat.

Interní předpisy Akademické rady

V uplynulém období byly nově schváleny, novelizovány a vydány tyto interní předpisy Akademické rady:

- Směrnice Akademické rady AV ČR č. 7/2025, o **podpoře vybraných informačních systémů pro pracoviště AV ČR**, kterou se ruší Směrnice Akademické rady AV ČR č. 11/2023, o podpoře ekonomického informačního systému pro pracoviště AV ČR, ve znění pozdějších předpisů – sjednocuje pravidla pro podporu činnosti pracovišť AV ČR při pořízení, implementaci, rozvoji a provozu vybraných informačních systémů a rozšiřuje působnost na další vybrané informační systémy využívané pracovišti AV ČR;
- Směrnice Akademické rady AV ČR č. 1/2026, o **ERC inkubátoru**, kterou se ruší Směrnice Akademické rady AV ČR č. 10/2020, o podpoře předkladatelů ERC, ve znění Směrnice Akademické rady AV ČR č. 15/2021 – upravuje postup AV ČR týkající se podpory pracovišť AV ČR při předkládání návrhů projektů k Evropské výzkumné radě / European Research Council (ERC) s cílem zvýšit kvalitu výzkumu a efektivitu využívání veřejných prostředků, přičemž úkolem je navýšení počtu a kvality návrhů podávaných k ERC;
- Směrnice Akademické rady AV ČR č. 2/2026, kterou se mění Směrnice Akademické rady AV ČR č. 1/2024, o **ředitelích pracovišť AV ČR**, ve znění pozdějších změn – zaměřuje se na úpravu odměňování ředitelů pracovišť – zejména ruší osobní příplatek z prostředků institucionální podpory pracoviště. Odměnu spojuje mimo jiné s plněním předem určených cílů, odměňování ze zakázek je vázáno na přímou účast ředitele na realizaci zakázky; dále se klade důraz na dodržování etických pravidel vědecko-výzkumné činnosti v AV ČR týkající se úvazků ředitele. Novou přílohou směrnice jsou pravidla pro hodnocení činnosti a manažerských schopností ředitelů pracovišť AV ČR.

Součástí směrnice jsou i změny schválené její předchozí novelou č. 8/2025, která zohledňovala zkušenosti z dokončených výběrových řízení, upravovala ustavení výběrové komise, mlčenlivost jejích členů a tajemníka a uveřejnění oznámení o vyhlášení výběrového řízení v angličtině, upřesňovala činnost výběrové komise a nakládání s přihláškami v Kanceláři AV ČR;

- Směrnice Akademické rady AV ČR č. 3/2026, kterou se mění Směrnice Akademické rady AV ČR č. 7/2018, o **podpoře stavebních akcí**, ve znění

Směrnice Akademické rady AV ČR č. 3/2022 a Směrnice Akademické rady AV ČR č. 3/2024 – obsahuje nezbytné úpravy zohledňující zkušenosti z praxe, upravuje se zejména definice stavební akce velkého rozsahu a zavádí se definice víceleté stavební akce; další úpravy technického charakteru upřesňují procesní stránku poskytování podpory v oblasti stavebních akcí pracovišť AV ČR.

Připravuje se také nové uspořádání interních předpisů při zajišťování spisové služby a výběru archiválií ve skartačním řízení a mimo skartační řízení – nově bude vydán Pokyn Akademické rady, jímž bude vydán nový vzorový spisový a skartační řád pracovišť AV ČR, a Směrnice Akademické rady AV ČR o výběru archiválií ve skartačním řízení a mimo skartační řízení, která nastaví postupy, práva a povinnosti mezi pracovišti a Masarykovým ústavem a Archivem (MÚA). Měly by být schváleny na jaře 2026.

Meziresortní připomínková řízení

V období od konce října 2025 do konce února 2026 bylo AV ČR v meziresortních připomínkových řízeních prostřednictvím elektronické knihovny legislativního procesu eKLEP, resp. systému e-Legislativa, předloženo k připomínkám více než **20** vládních materiálů, mj.:

- Hospodářská strategie – Česko: Země pro budoucnost 2.0;
- Zpráva o činnosti vědecké rady Grantové agentury České republiky za rok 2025 a návrh na stanovení odměn za výkon veřejné funkce členů vědecké rady Grantové agentury České republiky za rok 2025;
- Návrh Plánu legislativních prací vlády na zbývající část roku 2026 a návrh Výhledu legislativních prací vlády na léta 2027 až 2029;
- Zpráva o rizicích a opatřeních implementace fondů EU k datu 30. září 2025;
- Strategie rozvoje služeb využívajících infrastrukturu kooperativních inteligentních dopravních systémů v České republice na období 2025–2031;
- Návrh zákona, kterým se mění zákon č. 541/2020 Sb., o odpadech, ve znění pozdějších předpisů;
- Návrh zákona, kterým se mění zákon č. 76/2002 Sb., o integrované prevenci a omezování znečištění, o integrovaném registru znečišťování a o změně některých zákonů (zákon o integrované prevenci) a další související zákony;
- Aktualizovaný harmonogram další digitalizace služeb;
- Informace o plnění a aktualizace Plánu autonomní mobility do roku 2025 s výhledem do roku 2030;
- Vyhláška o změně sazby základní náhrady za používání silničních motorových vozidel a stravného a o stanovení průměrné ceny pohonných hmot pro účely poskytování cestovních náhrad pro rok 2026;
- Návrh vyhlášky o plánu odolnosti, posouzení rizik, opatřeních k zajištění odolnosti subjektů kritické infrastruktury a o hlášení incidentu;

AV ČR posoudila i více než **20** dalších důležitých materiálů, u nichž nebyla určeným připomínkovým místem, mj.:

- Národní strategie pro vzácná onemocnění 2026–2035;
- Zpráva o činnosti Rady pro výzkum, vývoj a inovace (výroční zpráva) a jejích odborných a poradních orgánů za rok 2025 a návrh na stanovení odměn za výkon veřejné funkce členů Rady pro výzkum, vývoj a inovace a členů jejích odborných a poradních orgánů za rok 2025;
- Zpráva o činnosti výzkumné rady Technologické agentury České republiky za rok 2025 a návrh na stanovení odměn za výkon veřejné funkce členů výzkumné rady Technologické agentury České republiky za rok 2025;
- Postup při realizaci aktualizované „Konceptce integrace cizinců – Ve vzájemném respektu“ v roce 2026;
- Zpráva o koherenci vládních strategií pro udržitelný rozvoj;
- První verze Sociálního klimatického plánu;
- IX. zpráva o realizaci Národního plánu obnovy;
- Změna Zásad vlády pro poskytování dotací ze státního rozpočtu ČR nestátním neziskovým organizacím ústředními orgány státní správy včetně příloh;
- Nařízení vlády o prohlášení některých archivních kulturních památek za národní kulturní památku;
- Nařízení vlády, kterým se mění nařízení vlády č. 458/2013 Sb., o seznamu výchozích a pomocných látek a jejich ročních množstevních limitech, nařízení vlády č. 463/2013 Sb., o seznamech návykových látek a nařízení vlády č. 11/2025 Sb., o seznamu zařazených psychoaktivních látek;
- Vyhláška o stanovení výše paušální částky náhrady nákladů při práci na dálku pro rok 2026;
- Vyhláška o energetickém auditu a systému hospodaření s energií;
- Vyhláška, kterou se mění vyhláška č. 194/2009 Sb., o stanovení podrobností užívání a provozování informačního systému datových schránek;
- Vyhláška, kterou se mění vyhláška č. 375/2016 Sb., o vybraných položkách v jaderné oblasti (novela vyhlášky o vybraných položkách v jaderné oblasti);

Poskytování informací dle zákona 106/1999 Sb.

V období od 25. 11. 2025 do 3. 3. 2026 vyřídila AV ČR celkem dvě žádosti o poskytnutí informace podle zákona č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím. V obou případech byla požadovaná informace žadateli poskytnuta.

III. Oceňování a podpora excelence

Ceny a medaile

Ve sledovaném období byl schválen návrh na udělení Pamětní medaile Jana Patočky PhDr. Vojtechu Čelkovi, Ph.D., z Ústavu pro soudobé dějiny AV ČR.

Podpora excelence

Od roku 2026 bylo zahájeno financování čtyř programů **Akademie budoucnosti** – podpora stáží (programy A, B a C) a podpora návratů z kariérní přestávky (program E). Pro tyto programy byl schválen nový způsob financování formou alokace finančních prostředků, které pracoviště může využít na kterýkoli z těchto čtyř programů či jakoukoli jejich kombinaci dle vlastních potřeb. Cílem je zajištění maximální míry flexibility, která umožní pracovištím naplňovat potřeby jejich personální politiky a současně podpořit kariéry jejich zaměstnanců způsobem v daném okamžiku nejvhodnějším. Výše alokace se bude stanovovat každoročně se zohledněním průměrné výše přepočtených úvazků (FTE) daného pracoviště za poslední tři roky.

Akademická prémie – Praemium Academiae, jejímž smyslem je podpořit vynikající vědecké osobnosti, které jsou nositeli výzkumu na špičkové mezinárodní úrovni, a vytvořit jim takové podmínky, v nichž by mohli lépe rozvinout svůj potenciál ve prospěch Akademie věd ČR a celé české vědy. Nositelé prémie předložili tři závěrečné zprávy, které byly vyhodnoceny jako splněné s vynikajícími výsledky. Na základě 16 průběžných zpráv, jež byly hodnoceny stupněm splněno, bylo doporučeno pokračování financování vědecké činnosti laureátů prémie i v roce 2026.

Prémie Lumina quaeruntur (LQ) je určena k ocenění význačných perspektivních výzkumných pracovníků a k zakládání nových vědeckých týmů na pracovištích AV ČR, aby měli možnost rozvinout svůj vědecký program zaměřený na koncepčně nová témata, jež významně posouvají hranice poznání nebo směřují ke společensky důležitým praktickým aplikacím. V roce 2025 byla tato prémie udělena šesti výzkumným pracovníkům s počátkem financování od roku 2026. Za rok 2025 bylo předloženo 31 zpráv o řešení vědeckého programu nositelů LQ, z toho 26 průběžných a pět závěrečných. Na základě hodnocení závěrečných zpráv bylo konstatováno, že úkoly vědeckého programu byly splněny v rozsahu podle zadání. U pokračujících vědeckých programů bylo doporučeno poskytovat finanční podporu i v roce 2026.

Program podpory perspektivních lidských zdrojů – postdoktorandů (PPLZ) má za cíl pomoci začínajícím výzkumným pracovníkům, kteří jsou perspektivní pro rozvoj stávajících i nových vědních oborů na pracovištích AV ČR. K 31. prosinci 2025 bylo předloženo 53 zpráv o dosažených vědeckých výsledcích výzkumných pracovníků, z toho 27 ročních a 26 závěrečných – ze závěrečných zpráv bylo plnění výzkumného tématu v 18 případech hodnoceno stupněm splněno s vynikajícími výsledky a v osmi případech stupněm splněno. Na základě posouzení ročních zpráv bylo doporučeno, aby se u všech 27 témat ve mzdové podpoře pokračovalo.

V roce 2025 se uskutečnilo poslední kolo centrálního výběru návrhů projektů Komise Programu PPLZ, od roku 2026 (s financováním od 1. ledna 2027) se přechází na nový způsob podpory postdoktorandů na pracovištích AV ČR formou alokací finančních

prostředků, ze kterých pracoviště budou moci financovat postdoktorandy dle vlastního interního výběru (viz kapitola [Úprava systému podpory excelence a kariér v AV ČR](#)).

Fellowship Josefa Dobrovského (FJD) je určen na podporu zahraničních výzkumných pracovníků, kteří pro svoji vědeckou práci potřebují studovat v České republice zdejší historické, kulturní, umělecké, jazykové, geografické či přírodní reálie. V souladu se směrnicí o udělování FJD bylo do programu v roce 2026 zařazeno 22 návrhů.

IV. Mezinárodní vědecká spolupráce AV ČR a její zapojování do Evropského výzkumného prostoru

Bilaterální spolupráce

Akademická rada pokračovala v podpoře aktivit a programů bilaterální a multilaterální mezinárodní spolupráce. Ohledně bilaterální spolupráce AR schválila novou rámcovou dohodu mezi AV ČR, Univerzitou Karlovou, CEFRES a École nationale supérieure de Paris.

AV ČR v současnosti realizuje program Mobility s pěti zahraničními partnerskými organizacemi a program Mobility Plus s 23 zahraničními partnerskými organizacemi. V roce 2025 bylo u dvoustranných smluv se zahraničními partnerskými organizacemi a souvisejících programů mezinárodní spolupráce AV ČR vyhlášeno celkem 13 výběrových řízení na projekty od roku 2026, z toho jedno se týkalo mobilityních projektů, u zbývajících 12 šlo o projekty Mobility Plus. AV ČR obdržela celkem 127 návrhů projektů a podpořila 38 dvou- nebo tříletých projektů.

Na základě revize programů mezinárodní spolupráce byly ukončeny programy mobilityních projektů s pobaltskými akademiemi a Polskou akademií umění a věd a tři spolupráce z programu Mobility Plus – s Vietnamskou akademií věd a technologií, Mongolskou akademií věd a Memphskou univerzitou v USA. Hlavním důvodem ukončení byl dlouhodobě nízký zájem o spolupráci s příslušnými partnery.

V lednu 2026 bylo vyhlášeno 3. kolo programu Researchers at Risk Fellowship, jehož účelem je podpora vědkyň a vědců akutně ohrožených ve své zemi válkou, pronásledováním a dalšími životu nebezpečnými hrozbami. V době přípravy této zprávy se do programu podávají návrhy.

Řešitelé výzkumné aktivity v česko-francouzském programu TANDEM platformy CEFRES předložili průběžnou zprávu o projektu a byla jim schválena podpora i v roce 2026.

Bylo vyhlášeno výběrové řízení na stipendia do programu Japan Society for the Promotion of Science Postdoctoral Fellowship for Overseas Researchers 2026, kde AV ČR figuruje jako nominační instituce a kontaktní bod pro ČR.

Multilaterální spolupráce

V multilaterální spolupráci bylo k 31. prosinci 2025 ukončeno působení AV ČR v mezinárodní iniciativě EIG CONCERT-Japan, protože program v ČR zajišťuje a primárně využívá jiný poskytovatel podpory, jímž je MŠMT. MŠMT i nadále zůstává jeho účastníkem a garantuje možnost podávání návrhů projektů ze všech výzkumných institucí v ČR včetně pracovišť AV ČR.

Evropský výzkumný prostor

Stálá pozornost se věnuje posilování účasti AV ČR na aktivitách v Evropském výzkumném prostoru.

AV ČR se připojila k veřejným konzultacím Evropské komise v oblasti životního prostředí. Zástupkyně AV ČR Zdenka Mansfeldová se v lednu 2026 účastnila Backcasting workshop v Bonnu, při kterém se uzavíraly výstupy pro strategický dokument SRIA (Strategic Research & Innovation Agenda) nového evropského partnerství Social Transformations and Resilience, do kterého se AV ČR zapojila; konkrétně participovala v pracovní skupině na téma Future of Work.

AV ČR dále přijala Declaration of Honour jako oficiální první krok své účasti v evropském partnerství Resilient Cultural Heritage poté, co byl jeho projektový návrh úspěšně schválen. Na základě zapojení AV ČR do evropských partnerství byl přijat plán genderové rovnosti pro období 2025–2027.

Nově vznikl také podpůrný systém pro žadatele o granty Evropské výzkumné rady, tzv. **ERC inkubátor (ERC-in)**. Jedná se o komplexní podporu žadatelů od mentoringu po projektový management a informační aktivity. V souvislosti s tím si Akademická rada ustavila nový pomocný orgán – Radu ERC inkubátoru, jež bude tuto agendu koordinovat, a schválila zapojení prvních uchazečů do programu.

Stávající dotační titul PERC byl tak ukončen a od roku 2026 nebude vyhlašován. V uplynulém období v něm byla schválena poslední žádost ve výši 100 tis. Kč, za celý rok šlo celkem o osm žadatelů a o výši 800 tis. Kč. Spolupráce týkající se ERC projektů bude mezi AV ČR a Technologickým centrem Praha pokračovat i v roce 2026, a to na základě Dohody o zajištění administrativní podpory Expertní skupiny na podporu žadatelů ve výzvách ERC.

Zástupci AV ČR se prostřednictvím účasti v pracovních skupinách MŠMT podíleli také na připomínkování legislativních návrhů a dalších strategických dokumentů z oblasti vědní a kohezní politiky. V návaznosti na dozorčí roli AV ČR v projektech sdílených činností CZELO, CZERA a STRATIN+ se nominovaní zástupci účastnili zasedání jejich Řídících výborů. Účastnili se také setkání příslušných ERA akcí, do kterých byli nominováni jako zástupci za Českou republiku.

Platforma GWZO Prague, která je společnou iniciativou Leibnizova ústavu pro dějiny a kulturu Evropy (GWZO) v Lipsku a Filosofického ústavu AV ČR, předložila pravidelnou každoroční zprávu o své činnosti za rok 2025. V průběhu roku se uskutečnila řada aktivit, např. mezinárodní konference, mezinárodní workshopy, mezinárodní kongres, série přednášek zahraničních odborníků. Podpořena byla i příprava odborné publikace a řada krátkých studijních, badatelských a přednáškových pobytů. Část přidělených prostředků byla v souladu s dohodou mezi AV ČR, GWZO a Lipskou univerzitou vyčleněna na podporu přípravy doktorátu pro Daniela Dvořáčka. Platforma bude na základě souhlasu Akademické rady finančně podporována i v roce 2026.

Účast v mezinárodních organizacích

Pokud jde o mezinárodní organizace, AV ČR v listopadu 2025 nominovala experty pro nově vznikající Radu pro etiku a integritu ve výzkumu ALLEA. Nominace Davida Černého (Ústav informatiky AV ČR) byla úspěšná. V listopadu 2025 navrhla dva experty do poradního orgánu ITRE. Pavel Cudlín (Ústav výzkumu globální změny AV ČR) odstoupil z pozice stálého zástupce AV ČR v EASAC Steering panelu

Environment a za jeho nástupce byl zvolen Jan Topinka (Ústav experimentální medicíny AV ČR). Zástupci AV ČR se také účastnili pravidelných zasedání stálých pracovních skupin a výborů (online i osobně). V EASAC se rovněž volili místopředsedové a British Young Academy byla přijata za nového člena ALLEA.

Na žádost IHRN zaslal předseda AV ČR R. Pánek v lednu 2026 opětovný apel týkající se Narges Mohammadi, íránské fyzičky a nositelky Nobelovy ceny za mír 2023, kterou v prosinci 2025 zadržely íránské bezpečnostní složky při veřejné akci. V únoru 2026 byl zaslán podpůrný dopis adresovaný Vladimíru Putinovi. Týkal se Leonida Pshenichnova, uznávaného biologa se specializací na antarktický mořský život. V září 2025 jej zadržely ruské úřady a obvinily z velezrady kvůli jeho vědecké práci a podpoře ochrannářských opatření v Antarktidě.

Významné akce s účastí AV ČR

V souvislosti s jednáními o možném prohloubení spolupráce se představitelé AV ČR během monitorovaného období setkali se zástupci arménského velvyslanectví v ČR a Velvyslanectví ČR v Brazílii. Vedení AV ČR dále jednalo se zástupci German Research Foundation, Kontaktní kanceláře Svobodného státu Sasko v Praze, a Saského ministerstva pro vědu, kulturu a turismus. V návaznosti na tato jednání bylo ve spolupráci s MŠMT uspořádáno první setkání představitelů českých a saských vědeckých institucí se záměrem diskutovat možnosti rozšíření kontaktů a spolupráce. Zástupci AV ČR dále přijali delegaci z tchajwanské Agency of Rural Development and Soil and Water Conservation. Uskutečnilo se rovněž jednání s delegací jihoafrického ministerstva vědy, technologie a inovací o možné spolupráci s jihoafrickými výzkumnými institucemi.

V. Mediální, popularizační a vzdělávací činnost

V uplynulém období pracovala Akademická rada ve spolupráci s tiskovým oddělením Divize vnějších vztahů Střediska společných činností AV ČR na zlepšování pozitivního obrazu Akademie věd ČR a jejích pracovišť u veřejnosti.

Jedním z klíčových prvků komunikační strategie AV ČR nadále zůstává spolupráce AV ČR s médii veřejné služby (Česká televize – ČT, Český rozhlas – ČRo, Česká tisková kancelář – ČTK). AV ČR je v oblasti výzkumu službou veřejnosti, a média veřejné služby jsou proto jejím přirozeným mediálním partnerem.

Aktivity AV ČR v médiích

Spolupráce s ČT se odvíjí zejména v podobě zveřejňování vědeckých výsledků a účasti odborníků AV ČR v pořadech ČT Události, Studio 6, v kontinuálním zpravodajství ČT24, pořadech Hyde Park Civilizace, Věda 24 nebo Fokus Václava Moravce. V ČRo jde zejména o zpravodajství Radiožurnálu, Dvojky a ČRo Plus, ale i regionálních stanic. Důležitá je i spolupráce s ČTK, jejíž zprávy přebírají další média.

Celkově bylo v období od 26. listopadu 2025 do 23. února 2026 ve všech sledovaných mediálních zdrojích zaznamenáno 12 615 příspěvků s heslem AV ČR a jeho podobami, z toho 57 % z nich v online médiích, 19 % v rozhlasovém a 6 % v televizním vysílání a 15 % v tištěných médiích. Dle údajů společnosti NewtonMedia se heslo „Akademie věd“ objevovalo ve sledovaných médiích každý měsíc průměrně 4200×. Naprostá většina informací o AV ČR v médiích měla pozitivní vyznění.

Řada článků a reportáží reagovala na vyjádření předsedy AV ČR na prosincovém Akademickém sněmu AV ČR o propadu státních výdajů na vědu a výzkum za posledních pět let o zhruba čtvrtinu v podílu na HDP, akcentované rovněž tiskovou zprávou vydanou k zahájení Sněmu.

V únoru se média opakovaně věnovala sdělení, že prezident republiky Petr Pavel přijal na Pražském hradě předsedu AV ČR Radomíra Pánka a místopředsedu AV ČR Ondřeje Beránka.

Velký ohlas zaznamenala druhá společná konference AV ČR a Univerzity Karlovy Komunikace vědy 360°, kterou organizačně zajišťovala Divize vnějších vztahů SŠ AV ČR s cílem propojit klíčové aktéry komunikace vědy. Ve spolupráci s platformou SciComHub ji obě instituce připravily na 5. února 2026. Za AV ČR s úvodním slovem vystoupil místopředseda Ondřej Beránek. Hlavní řeči přednesli šéfka komunikace německé Společnosti Maxe Plancka Christina Beck a filozof jazyka Tomáš Koblížek z Filosofického ústavu AV ČR.

Pozornost v médiích vzbudilo jmenování nových členů RVVI, jimiž se stali i předseda AV ČR Radomír Pánek a předseda Vědecké rady AV ČR Pavel Baran.

Novináře a redaktory zaujala též informace, že Fyzikální ústav AV ČR získal ve výběrovém řízení unikátní aparaturu Surface Science Laboratory Station (SSLS), která byla do Prahy přesunuta ze Společného výzkumného střediska Evropské komise (Joint Research Centre, JRC) v Karlsruhe.

Mediálně sledovaným tématem se stalo předávání Cen Nadace Neuron. Historicky prvním oceněným nové kategorie Neuron Rising Star se stal Václav Verner, vědecký talent, který vedle studia na VŠCHT v Praze také od roku 2023 působí v Ústavu organické chemie a biochemie AV ČR. Rozhovor s ním odvysílala i ČT2 a ČT ART.

V kontextu nových pravidel pro používání pyrotechniky, která stanovuje zákon od 1. prosince 2025, bylo často zmiňováno expertní stanovisko AVex z roku 2023, respektive data v něm prezentovaná. Toto zásadní téma se tak daří AV ČR v médiích prosazovat dlouhodobě, již od konce roku 2022.

K obsáhlým rozhovorům pozvali v tomto období moderátoři do oblíbených a sledovaných pořadů významných médií jako hosty vědce z AV ČR: v Hyde Parku Civilizace v ČT24 vystoupila Iva Poláčková Šolcová z Psychologického ústavu AV ČR, Lucie Výborná hostila ve studiu ČRo Jana Konvalinku, ředitele Ústavu organické chemie a biochemie AV ČR, a Deník N otiskl interview s Juliem Lukešem z Biologického centra AV ČR.

Média dlouhodobě informovala také o dopadu běžkařského závodu Jizerská padesátka na přírodu. Vědci Mikrobiologického ústavu AV ČR kontrolovali otěry fluorových lyžařských vosků, které zatěžují životní prostředí.

Zaměřeno na výzkum: mediální komunikace pracovišť AV ČR

Komunikace AV ČR s veřejností se odvíjela také prostřednictvím tiskových zpráv – v průměru vycházely čtyři tiskové zprávy každý týden.

Výraznou stopu v médiích zanechala zpráva, že AV ČR spouští prostřednictvím Strategie AV21 pětiletý výzkumný program Krize biodiverzity, jehož cílem je posílit roli vědeckých poznatků v rozhodování státu a ve veřejné debatě o budoucí stabilitě české krajiny a kvalitě života.

Zájem novinářů a redaktorů provázel tiskovou zprávu Ústavu organické chemie a biochemie AV ČR o následcích konzumace alkoholu pro lidský organismus. Zaujaly je též informace o výsledcích mezinárodního průzkumu, na němž se podíleli vědci z Biologického centra AV ČR a jenž prokázal, že tetování může dlouhodobě negativně ovlivňovat imunitní systém. Publikovali též články o mimořádném úkazu na Lipně, zeleném ledu, který způsobily sinice ve vodě a jenž je viditelný i z vesmíru, a o terénních pokusech mapujících vliv kormoránů na úbytek ryb, jež zpracovali díky informacím z Biologického centra AV ČR. Velký ohlas médií vyvolalo sdělení, že v Rakousku jen 100 m od hranic u Pohoří na Šumavě má vyrůst větrný park 19 turbín o výšce téměř 300 m. Proti výstavbě je i Biologické centrum AV ČR.

Pozornost médií vzbudila tisková zpráva Ústavu biologie obratlovců AV ČR, že za vážnými záněty žaludku ohrožených horských goril je zvýšený výskyt hlístice rodu *Hyostrongylus*. Paraziti běžní u hospodářských zvířat tak mohou za určitých podmínek představovat riziko i pro volně žijící živočichy. Svá zjištění publikovali v časopise *Journal of Applied Ecology*.

Mediální zájem vyvolala zpráva Fyziologického ústavu AV ČR, že to, jak se stravuje kojící matka, ovlivňuje zdraví jejích dětí i po tom, co odrostou.

Značný ohlas médií získala tisková zpráva, že Elena Tomšík z Ústavu makromolekulární chemie AV ČR se svými kolegy a dalšími spolupracovníky vyvíjí inteligentní biosenzory pro včasnou diagnostiku zánětů spojených s kloubními náhradami.

Hojně redakce médií přetiskovala zprávu Geologického ústavu AV ČR o nové online databázi zkamenělých želv z českých a polských sbírek.

Úspěch v médiích zaznamenala tisková zpráva Ústavu experimentální medicíny AV ČR, jehož tým pod vedením Heleny Fulkové dokázal zvrátit projevy stárnutí oocytů (vajíček) u myší. Zveřejnila i informaci Fyziologického ústavu AV ČR o nové studii týmu Aleny Sumové, která popisuje, jak matky předávají rytmické metabolické signály mozku plodu.

Opakovanou pozornost vzbudil Archeologický ústav AV ČR, Brno, odhalením rytiny koně staré 15 000 let, které se podařilo vědcům v jeskyni Švédův stůl v Moravském krasu, či projekt Ústavu dějin umění AV ČR, který převádí dlouholetý výzkum do databáze pro veřejnost. Web „Umělecké památky“ je přístupný zdarma, v češtině a angličtině a také s dětskou sekcí. Zatím pokrývá tři městské části, brzy ale přibudou další.

Úspěch v médiích zaznamenala studie IDEA při CERGE-EI o nízkých výnosech a vysokých poplatcích pro klienty dobrovolného penzijního spoření. Značný mediální zájem vzbudila i další studie z tohoto pracoviště, že čistá hodnota majetku mediánové tuzemské domácnosti dosahuje sto tisíc eur (zhruba 2,4 milionu korun) a je tak podobná jako v Nizozemsku nebo v Německu. Na rozdíl od západních zemí v Česku ovšem tvoří dominantní díl hodnoty majetku nemovitost, v níž domácnost bydlí.

Vědci a vědkyně z AV ČR se prostřednictvím médií pravidelně vyjadřovali k nejrůznějším aktuálním událostem nebo historickým souvislostem.

Opakované otřesy půdy na Chebsku objasňovala Jana Doubravová z Geofyzikálního ústavu AV ČR.

Nejen v souvislosti se spoluautorstvím knihy *Dezinformace a hate speech: Z hlediska filozofie, práva a bezpečnosti v médiích* vystupoval Tomáš Koblížek z Filosofického ústavu AV ČR.

Astronomickým jevům jako meteorickým rojům kvadrantid nebo mimořádně jasnému úplňku na počátku ledna 2026, ale i těm, které se teprve v novém roce očekávají, se v médiích věnoval Pavel Suchan z Astronomického ústavu AV ČR. Ten jimi byl také průběžně jmenován a citován v souvislosti s kritikou probíhající výměny pouličního osvětlení v Praze. Proti změně stávajících oranžových světel s výbojkou na pronikavější bílé LED zářiče protestují odborníci i petice.

Další mediální aktivity: krátká videa pro novináře i na síti AV ČR

AV ČR pokračovala v nastolování vlastních témat v podobě krátkých videí s vyjádřením vědců. Video o délce asi tří minut vytváří tiskové oddělení Divize vnějších vztahů SSČ AV ČR a slouží jako příspěvky na sociální síti i (v rozšířené podobě cca 12 minut) jako podklady pro novináře. Redakce je buď přímo využijí ve svém vysílání, vydání apod., nebo s respondentem připraví vlastní text, videopořad aj.

Tiskové oddělení DVV v tomto období připravilo šest videorozhovorů: s vědci z Etnologického ústavu AV ČR, Matějem Kratochvílem o tradici adventních a vánočních písní a s Jiřím Woitschem o slavení Vánoc a Silvestra ve stínu alkoholu. Interview s Vitem Gvoždiakem z Filosofického ústavu AV ČR přiblížilo, jak velké jazykové modely mění vyjadřování lidí, rozhovor s Kristýnou Pospíšilovou ze Sociologického ústavu AV ČR doprovodil tiskovou zprávu o rozsáhlém šetření podmínek studia na lékařských fakultách. Rozhovor s Danielou Stavělovou z Etnologického ústavu AV ČR objasnil roli dnešního slavení masopustu pro budování komunit. Radim Hédl z Botanického ústavu AV ČR ve videorozhovoru upozornil, že klimatická změna a krize biodiverzity jsou propojené nádoby a pro obě platí, že oslabení jednoho prvku může vést ke kolapsu celého systému, včetně funkcí, které příroda poskytuje lidem, jako je půda, voda či potraviny.

Další mediální aktivity: periodika, podcast Akademie věd, interní newsletter A / Z Akademie

Ve sledovaném období vyšlo jedno číslo čtvrtletníku A / Magazín – hlavním tématem březnového vydání je Jazyk (1/2026).

Aktuality z dění v AV ČR a na jejích pracovištích byly popularizovány nejen prostřednictvím hlavních webových stránek www.avcr.cz, ale i na sociálních sítích (Facebook, Instagram, LinkedIn a Bluesky). Na začátku roku 2026 dosáhl počet sledujících na síti LinkedIn zajímavého milníku – 15 tisíc sledujících.

Redakce připravuje Podcast Akademie věd. Nové epizody se zveřejňují na tradičních podcastových platformách, jako jsou Spotify, Apple Podcasts a další. Od září 2025 funguje i v novém formátu – jako videopodcast na kanále YouTube.

Interní komunikaci a informovanost zaměstnanců z pracovišť AV ČR zajišťoval newsletter A / Z Akademie na webu AV ČR v sekci „O nás“. Ve sledovaném období od prosincového zasedání AS byly rozeslány 4 newslettery, které kolegy a kolegyně z pracovišť informovaly o aktuálním dění. V daném období bylo v sekci A / Z Akademie zveřejněno přibližně 25 aktualit z dění v AV ČR. Mimo jiné aktualita k novému systému podpory v prostředí AV ČR a k tomuto tématu navazující rozhovory s Petrem Baldrianem z Akademické rady o programu Akademie budoucnosti a Luděkem Brožem, vědeckým koordinátorem nově spuštěného ERC inkubátoru.

O popularizačních aktivitách AV ČR byla veřejnost informována prostřednictvím A / Newsletteru, v daném období byly rozeslány dva, jeden jako speciální vydání k akci Týden mozku.

Vzdělávací činnost

NEZkreslená věda

V závěru roku 2025 měl premiéru 9. a 10. díl z jubilejní, desáté řady seriálu NEZkreslená věda s názvem Jaderná fúze, jehož odborným garantem je Radomír Pánek, předseda AV ČR, a Stárnutí, jehož odborným garantem je Ján Kriška z Ústavu experimentální medicíny AV ČR. Vybrané díly seriálu byly rovněž součástí několika výstav: putovní výstavy Zmatené peníze ve Vlastivědném muzeu Jesenicka v Jeseníku a na zámku Prostějov, výstavy Hmyz, krása a bohatství Českého středohoří v Oblastním muzeu v Chomutově a výstavy Včela v Městském muzeu Letohrad. Odkazy na vybrané díly seriálu byly zařazeny také do výukových materiálů Filozofické fakulty UK pro zahraniční studenty bohemistiky. YouTube kanál s videi NEZkreslené vědy zaznamenal 69 000 odběratelů a více než 11 milionů zhlédnutí.

Jedu vědu

Popularizační projekt Jedu vědu, který propojuje vědce a vědkyně AV ČR se studenty středních škol a gymnázií, pokračuje i v roce 2026. Uskutečnily se prezenční návštěvy mladých výzkumníků a výzkumnic ze všech tří vědních oblastí AV ČR na školách napříč ČR, přičemž největší počet přednášek se konal v Praze. Výrazný zájem projevilo například Gymnázium Christiana Dopplera, kde se od ledna do března konalo pět samostatných přednášek. Další školy se zapojily prostřednictvím online formy, která umožnila účast i vzdálenějším regionům.

Mezi nejžádanější témata patřily například přednášky T. G. Masaryk ve veřejném prostoru či Město v čase klimatické změny. Přednášející představovali studentům konkrétní výsledky současného výzkumu, vysvětlovali používané metody a přibližovali, jak vznikají vědecké poznatky v praxi. Součástí programu byla také diskuse o studiu na vysokých školách, možnostech zapojení do vědy a o profesní dráze výzkumníků.

Management vědy

Vzdělávací program Management vědy pokračoval i v roce 2026 sérií tematických setkání zaměřených na praktické aspekty řízení výzkumných institucí. Setkání se konala v pravidelných intervalech v konferenčních prostorách AV ČR (Liblice, Třešť). Listopadový seminář se věnoval využití nástrojů umělé inteligence v kancelářských aplikacích (AI v MS Office) a tématu psychické odolnosti vedoucích pracovníků. Únorové setkání bylo zaměřeno na generační diverzitu a způsoby vedení týmů složených z pracovníků různých věkových skupin. V březnu vystoupili zástupci Bezpečnostní informační služby s přednáškou o bezpečnostních rizicích a působení cizích zpravodajských služeb ve výzkumném prostředí.

Otevřená věda AV ČR – studentské vědecké stáže

O účast na stážích Otevřené vědy AV ČR v roce 2026 projevilo zájem 812 středoškolaček a středoškoláků z celé ČR, registrováno bylo celkem 1688 přihlášek. Na 37 pracovištích AV ČR se koná 150 stáží, do nichž se zapojilo 132 odborných lektorů a lektorek. Příležitost dostalo 255 studentek a studentů středních škol. Celý rok završí závěrečná studentská konference, která se uskuteční ve dnech 19.–22.

listopadu 2026 v sálech AV ČR na Národní třídě, na níž stážisté a stážistky představí výsledky své práce.

Popularizace vědy

Týden mozku 2026

27. ročník festivalu Týden mozku se uskutečnil ve dnech 9.–15. března 2026 jako součást mezinárodní iniciativy Brain Awareness Week. Akce patřila mezi klíčové dlouhodobé projekty AV ČR v oblasti strategické popularizace vědy a posilování veřejného povědomí o přínosu výzkumu pro společnost.

V roce 2026 se uskutečnilo celkem 75 akcí v Praze, Brně a dalších městech ČR. Program propojil špičkový výzkum pracovišť AV ČR s aktuálními společenskými tématy, jako jsou duševní zdraví, regenerace mozku, prevence onemocnění či využití umělé inteligence v medicíně. Pracoviště AV ČR se jej zúčastnila ve spolupráci s univerzitami a dalšími odbornými institucemi, což posílilo mezioborový i institucionální přesah festivalu.

Týden mozku potvrdil svou roli významné platformy pro komunikaci výsledků výzkumu veřejnosti, přispěl k posilování důvěry ve vědu a zvýšil viditelnost AV ČR jako klíčové výzkumné instituce. Bezplatný vstup zajistil širokou dostupnost programu napříč cílovými skupinami. Mediálním partnerem festivalu byla ČT.

Věda fotogenická 2025

Dvanáctý ročník soutěže a výstavy Věda fotogenická potvrdil význam projektu jako originální platformy pro prezentaci výzkumu AV ČR prostřednictvím vizuální komunikace. Soutěž dlouhodobě posiluje značku AV ČR tím, že ukazuje vědu nejen jako zdroj poznání, ale také jako esteticky a vizuálně atraktivní svět.

Do ročníku 2025 se zapojilo 81 zaměstnanců z 26 pracovišť AV ČR, kteří přihlásili celkem 238 fotografií. Snímky zachytily laboratorní i terénní výzkum, technické přístroje, přírodní jevy i mikroskopické struktury a přiblížily veřejnosti samotný proces vědecké práce. Vedle hlavní kategorie byla vyhlášena tematická kategorie Vědci a smysl pro humor, která nabídla odlehčený pohled do každodenního života výzkumníků a přispěla k lidskému a srozumitelnému obrazu vědeckého prostředí.

Odborná porota vybrala 40 snímků, které byly prezentovány na výstavě v Galerii Věda a umění v sídle AV ČR na Národní třídě v Praze. Součástí projektu bylo také tradiční online hlasování veřejnosti na sociálních sítích AV ČR, které posílilo digitální dosah projektu a účast širší veřejnosti. Vedle cen poroty byla udělena také Cena Akademické rady AV ČR.

Výstava se konala od 4. prosince 2025 do 13. února 2026 a byla veřejnosti přístupná zdarma. Projekt tak přispěl k otevřenosti instituce veřejnosti, podpořil interní zapojení pracovišť napříč obory a posílil vnímání AV ČR jako moderní, kreativní a společensky komunikující instituce.

Kriticky ohrožené jevy našich nářečí

Dne 4. března 2026 byla zahájena výstava Kriticky ohrožené jevy našich nářečí, která je veřejnosti přístupná do 15. června 2026. Projekt představuje výsledky dlouhodobého systematického výzkumu českých dialektů a současně upozorňuje na postupné mizení jazykového dědictví jako významné součásti regionálních identit a kulturní paměti ČR.

Expozice je koncipována jako moderní multimediální projekt využívající mapové podklady, autentické zvukové nahrávky, animace a interaktivní prvky. Jejím stěžejním prvkem je ozvučená nářeční mapa dokumentující nejohroženější i dosud živé jazykové jevy a zachycující proměny nářečí během posledních padesáti let. Výstava tak propojuje špičkový humanitní výzkum s technologicky inovativní formou prezentace přístupnou široké veřejnosti i školám.

Součástí projektu jsou rovněž vzdělávací materiály a audioprůvodce, které rozšiřují využití výstavy ve školní výuce a posilují její dlouhodobý vzdělávací dopad. Projekt přispívá k posílení role AV ČR při ochraně nehmotného kulturního dědictví a dokládá schopnost instituce komunikovat výsledky humanitních věd moderním a srozumitelným způsobem.

Výstava vznikla v rámci projektu podpořeného Ministerstvem kultury ČR (program NAKI II) ve spolupráci Ústavu pro jazyk český AV ČR a Univerzity Palackého v Olomouci, což podtrhuje její mezioborový a institucionální přesah.

Audiovizuální tvorba

K popularizaci vědy kontinuálně přispívá audiovizuální tvorba AV ČR – od natáčení prezentačních videí přes medailonky, reportáže, videa na sociální sítě až po tvorbu dokumentárních filmů. Závěrem roku 2025 byl dokončený spot o významném vědeckém výsledku, který vznikl společně s Archeologickým ústavem AV ČR, Praha, *Pravěcí lovci žraloků*. Spot byl promítán na Akademickém sněmu AV ČR (12/2025) a byl zveřejněn i na zpravodajských webech novinky.cz, irozhlas.cz.

Ve spolupráci s Ústavem státu a práva AV ČR byl koncem roku dokončený i dokumentární film *Cena za snadnost*. Dokument zkoumá výhody a rizika umělé inteligence z pohledu etiky, filozofie, informatiky, ale i gerontologie nebo sexuologie.

Těsně před koncem roku byl na sociální sítě i weby AV ČR vyroben Novoroční pozdrav předsedy AV ČR.

Začátkem roku 2026 byl vytvořen TV spot pro festival Týden mozku, který opakovaně vysílala ČT.

Ve sledovaném období byly také natočeny dva díly videopodcastů AV ČR a dokončeny i další dva nové díly YouTube videí do série Pacientská práva.

Ve spolupráci s Biotechnologickým ústavem AV ČR byl vyroben nový medailonek o ochránkyni lidských práv určený pro interní komunikaci pracoviště. Ve spolupráci s CERGE-EI byl natočen i prezentační spot tohoto pracoviště.

V průběhu prvního čtvrtletí bylo zhotoveno i několik záznamů a streamů. Šlo například o přednášky festivalu Týden mozku či o konferenci Centra transferu AV ČR a Učené společnosti ČR.

VI. Finanční, organizační a kontrolní činnost v AV ČR

Finanční záležitosti

AV ČR se v závěru roku 2025 musela vyrovnat s náhlým snížením rozpočtu kapitoly. Vláda dne 19. listopadu 2025 svým usnesením č. 914/2025 vydala rozpočtové opatření snižující rozpočet AV ČR o 141 mil. Kč. Takové snížení nebylo možné akceptovat, pokud by k němu došlo, narušilo by či dokonce ohrozilo provoz podstatné části pracovišť AV ČR. Požadavek nebyl úsporou výdajových prostředků rozpočtové

kapitoly AV ČR v podobě, jakou uváděla předkládací zpráva. Naopak znamenal zásah do již uzavřených a realizovaných smluvních závazků. Část pracovišť by se ocitla v platební neschopnosti a u většiny pracovišť by bylo ohroženo vyplácení mezd jejich zaměstnancům. AV ČR se proto ohradila proti navrhovanému snížení k ministru financí – následně došlo ke konečnému ponížení výdajů kapitoly AV ČR o 91 mil. Kč. Situaci se ve spolupráci s pracovišti podařilo vyřešit, ale uvedené snížení rozpočtu v samém závěru roku vedlo k výraznému přesunutí finančních závazků pracovišť AV ČR do roku 2026.

Od počátku roku 2026 do dne finalizace této zprávy hospodařila AV ČR v rozpočtovém provizoriu, ve kterém je každý měsíc souhrnně uvolňována 1/12 státního rozpočtu předchozího roku. Z částky přidělené kapitole AV ČR, která je však nižší než 1/12 výdajů kapitoly pro rok 2025, se podařilo poskytnout téměř všem pracovištím alikvotní neinvestiční část dotace na koncepční rozvoj výzkumné organizace. Realizovaly se také transfery k vybraným významným žádostem na podporu činnosti pracovišť v infrastrukturní a investiční oblasti. Snahou bylo, aby se žádné z pracovišť AV ČR nedostalo vzhledem ke složité finanční situaci do platební neschopnosti.

Novelizována byla směrnice o podpoře stavebních akcí, která mění hranici pro zařazení do kategorie staveb velkého rozsahu a upravuje způsob a rozsah předkládání zpráv.

Podrobnější informace o finančních a ekonomických záležitostech jsou předmětem samostatné zprávy.

Organizační záležitosti

V návaznosti na žádost Ústavu fyzikální chemie J. Heyrovského AV ČR (ÚFCH JH) z dubna 2025 byla schválena změna názvu tohoto pracoviště s účinností od 1. července 2026, a to na **Heyrovského ústav AV ČR, v. v. i. (HEÚ)**. Přímí potomci Jaroslava Heyrovského, nositele Nobelovy ceny za chemii, udělili souhlas k užití jména J. Heyrovského s tím, že je udělen bez nároku na finanční plnění, na dobu neurčitou a může být odvolán v případě, že by nastala podstatná změna okolností, nebo z jiného rozumného důvodu, zejména pokud by došlo k poškozování dobrého jména J. Heyrovského. Spolu se změnou názvu by mělo dojít ke změně určení hlavní činnosti pracoviště ve zřizovací listině tak, aby odrážela aktuální výzkumný profil pracoviště.

Vzhledem ke končícím mandátům předsedů, místopředsedů a členů **dozorčích rad (DR)** se Akademická rada průběžně věnovala volbě členů do těchto orgánů. Členové DR se obměnili či prodloužili svůj mandát v těchto pracovištích AV ČR: Ústav jaderné fyziky, Ústav přístrojové techniky, Ústav fyzikální chemie J. Heyrovského, Ústav anorganické chemie, Ústav výzkumu globální změny, Ústav chemických procesů, Historický ústav a Středisko společných činností.

Akademická rada rovněž upozornila na současné pravomoci dozorčích rad dané novou legislativou, které kladou zvýšené nároky na výkon funkce jednotlivých členů (např. nutné zastoupení odborníků s právně-ekonomickou kvalifikací), a požádala, aby se tyto požadavky při obměnách dozorčích rad zohledňovaly. Předsedou dozorčí rady pracoviště byl měl být vždy některý ze stávajících členů Akademické rady.

V souladu s aktuálním zněním zákona č. 341/2005 Sb., o veřejných výzkumných institucích, bylo na základě doporučení výběrové komise pro výběr ředitele doporučeno jmenovat do funkce následujícího **ředitele pracoviště AV ČR**:

- Ing. Jana Součka, Ph.D., ředitelem Ústavu fyziky atmosféry AV ČR, v. v. i., na pětileté funkční období od 1. března 2026 do 28. února 2031.

Současně se konají nebo byla zahájena výběrová řízení na ředitele Ústavu výzkumu globální změny AV ČR, Ústavu přístrojové techniky AV ČR, Sociologického ústavu AV ČR, Ústavu fotoniky a elektroniky AV ČR, Orientálního ústavu AV ČR, Ústavu pro jazyk český AV ČR.

Pomocné orgány Akademické rady

Akademická rada si ustavila pomocné orgány, jejichž přehled je k dispozici na [webu AV ČR](#).

Nově byla zřízena Rada ERC inkubátoru, která by měla koordinovat aktivity, jež pomohou navýšit počet a kvalitu předkládaných návrhů do výzev na ERC granty (viz kapitola [Mezinárodní vědecká spolupráce](#)). K obměně došlo v Komisi pro podporu výzkumných aktivit Platformy CEFRES, v Komisi pro podporu vydavatelské činnosti AV ČR, v Radě pro akademická média a popularizaci a v Resortní odborné komisi AV ČR pro schvalování projektů pokusů na zvířatech (REKOZ). Členství se obměnilo i v pracovních skupinách pomocných orgánů – v Kolegiu pro podporu inovací a transfer znalostí a Kolegiu popularizátorů a pracovníků PR.

V souvislosti s povinností předkládat zprávy o své činnosti předložily jednotlivé pomocné orgány tyto zprávy za rok 2025.

Následující přehled mapuje činnosti pomocných orgánů za období zpracovávané v této zprávě, tj. od listopadu 2025 do března 2026.

Archeologická evaluační komise AV ČR (AEK) ve své činnosti průběžně sleduje plnění / neplnění závazků oprávněných organizací plynoucích z uzavřených Dohod o rozsahu a podmínkách provádění archeologických výzkumů uzavřených podle zákona č. 20/1987 Sb., o státní památkové péči, v platném znění, a podle zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, Dohoda). Na základě žádostí Ministerstva kultury ČR nebo žádostí oprávněných organizací se AEK vyjadřovala k žádostem o povolení k provádění archeologických výzkumů nebo prodloužení platnosti dohody dotčených oprávněných organizací (nejaktuálnější – Muzeum Blanenska, p. o., o udělení povolení k provádění archeologických výzkumů), monitorovala již běžící řízení ve věci prohlášení za nemovitou kulturní památku a sledovala průběžně situaci ve věci správních a soudních řízení týkajících se organizací Labrys, o. p. s., a ZIP, o. p. s. Se souhlasem Akademické rady byla uzavřena Dohoda mezi AV ČR a Vlastivědným muzeem Jesenicka. Aktuálně se jedná o uzavření Dohody s Archeologickým centrem Olomouc.

Na návrh **Bytové komise AV ČR** se průběžně schvalovalo přidělení, prodloužení a ukončení nájmu dohodou startovacích a standardních bytů. Projednány byly žádosti o přidělení čtyř standardních bytů, jedné standardní ubytovací jednotky, čtyř startovacích bytů a jedné ubytovací jednotky ve zvláštním režimu, a to v „Programu perspektivních lidských zdrojů“. V souvislosti se zákonnou povinností směřovat k výši nájmu v místě a čase obvyklým byl předložen a schválen návrh na navýšení nájmu v bytech SSČ ve výši dané zákonnými možnostmi, tj. max. o 20 % jednou za tři roky. Vzhledem k tomu, že v současné době nájmy v bytech SSČ nedosahují ani spodní úroveň tržního nájmu, došlo tak ke splnění povinností řádného hospodáře alespoň v rámci možností. Do budoucna se uvažuje o převedení bytového fondu do nadace,

kde by bylo možno zohlednit sociální či jiná kritéria žadatelů s ohledem na veřejně prospěšný účel nadace směřující k naplňování poslání AV ČR.

Komise pro rovné příležitosti AV ČR (KpRP) se zabývala statistikami zastoupení žen v jednotlivých programech excelence a podpory kariér AV ČR (Program podpory perspektivních lidských zdrojů – PPLZ, Prémie Otto Wichterleho – POW, prémie Lumina Quaerentur – LQ, Praemium Academiae – Akademická prémie – AP). Ze statistik vyplývá, že úspěšnost žen a mužů je stejná či srovnatelná ve všech čtyřech programech, ale je vidět jednoznačný pokles zájmu žen podávat projekty LQ a AP. Zastoupení žen dále klesá i s rostoucí senioritou programů / ocenění. Příčinou poklesů je pravděpodobně mateřská / rodičovská dovolená, která představuje dlouhodobý kariérní propad, nižší kapacitu vést tým a vyšší mentální zátěž při návratu. Akademická rada proto připraví seznam doporučení, která by pracoviště mohla využít pro podporu zastoupení žen ve vědě a jenž bude se zástupci pracovišť diskutován.

Majetková komise AV ČR (MK) projednávala a následně postoupila k projednání Akademické radě žádosti pracovišť předkládané AV ČR jako zřizovateli za účelem vydání předchozích písemných souhlasů v souvislosti s nakládáním s majetkem pracovišť ve smyslu zákona o veřejných výzkumných institucích. Šlo zejména o nákupy vědeckých přístrojů a zařízení pro účely výzkumné činnosti pracovišť I. a II. vědní oblasti, o právní jednání v souvislosti s pořizováním komponentů pro projekt COMPASS-U Tokamak, podávání přihlášek do odborných společností s právní formou spolků, záměry dispozic s nemovitým majetkem, probíhající a připravované rekonstrukce objektů užívaných pracovišti (např. budova Washingtonova 1569/21). Z majetkových dispozic ve prospěch rozvoje areálů AV ČR lze uvést vypořádání majetkoprávních vztahů v areálu Schebkova paláce na adrese Politických vězňů 7, kterým dojde k narovnání právního a faktického stavu nemovitostí mezi Ekonomickým ústavem AV ČR, v. v. i., a Státní tiskárnou cenin, s. p.

Významnou část agendy MK tvořilo projednávání právních jednání k zajištění transferu znalostí v AV ČR prostřednictvím nově zakládané společnosti CAS Innovations, a. s. (viz kapitola [Transfer znalostí a technologií](#)). MK projednala i záměr Masarykova ústavu a Archivu AV ČR pořídit komplexní softwarové a hardwarové řešení DIGAR, jeho následný rozvoj a podporu provozu. Jde o realizaci usnesení Akademické rady z roku 2023, kterým bylo schváleno vybudování vlastního, autonomního a plně akreditovaného Digitálního archivu AV ČR (DIGAR).

Akademická rada věnovala pozornost diskusi o využití pozemků ve vlastnictví Ústavu organické chemie a biochemie AV ČR v Krči, které byly původně zamýšleny pro výstavbu Virologického centra A. Holého. Jednání se v tuto chvíli vedou.

Komise AV ČR pro udržitelnost (KpU) zahájila svou činnost nově v roce 2025 a v průběhu něj se uskutečnila tři zasedání. Vymezila na nich svou roli pomocného a koordinačního orgánu AV ČR, ustavila pracovní týmy a nastavila základní priority. Zaměřila se zejména na přípravu strategického rámce udržitelnosti, tvorbu nové webové platformy a shromažďování příkladů dobré praxe napříč pracovišti AV ČR. KpU podpořila realizaci celoinstitucionálního dotazníkového šetření k mapování aktivit ústavů v oblasti udržitelnosti a otevřela i další témata, jako je recyklace přístrojů či zapojení do tvorby AVexů a přípravy strategických dokumentů (Policy papers).

Kontrolní činnost

V souvislosti s plánovanými veřejnosprávními kontrolami projednala Akademická rada výsledky kontroly hospodaření a přijala příslušná opatření k nápravě zjištěných nedostatků v Astronomickém ústavu AV ČR, Geofyzikálním ústavu AV ČR, Psychologickém ústavu AV ČR, Ústavu analytické chemie AV ČR a ve vybraných vědeckých společnostech. V případě, že byly na pracovištích shledány nedostatky, nenarušovaly fungování vnitřního kontrolního systému a byla učiněna veškerá opatření k jejich nápravě.

Interní audit

V souvislosti s činností útvaru interního auditu byla Akademická rada informována o výsledcích tohoto auditu:

Audit č. 2/2025 byl zaměřen na identifikaci klíčových činností a doporučení k nastavení systému kontroly a auditu podle zákona č. 231/2025 Sb., o řízení a kontrole veřejných financí, a na nastavení veřejnosprávní kontroly na základě zjištění Ministerstva financí ČR (MF), které vyplývalo z jeho předchozí kontroly.

Interní auditor se ztotožnil s nedostatkem zjištěným MF v oblasti výkonu veřejnosprávní kontroly u veřejných výzkumných institucí, která se v AV ČR dosud vykonávala v širším rozsahu, než jaký umožňuje zákon o finanční kontrole. Navrhl soubor doporučení pro nastavení a výkon veřejnosprávní kontroly u pracovišť AV ČR jako příjemců veřejné finanční podpory, tedy kontrol zaměřených na použití veřejných prostředků, dodržení účelu a podmínek stanovených v rozhodnutí o poskytnutí podpory a dodržení právních a interních předpisů souvisejících s poskytnutou podporou.

V souvislosti s novou právní úpravou k řízení a kontrole veřejných financí, která nabyde účinnosti k 1. lednu 2027, se uskutečnila analýza dopadu nové legislativy do činností AV ČR a byla navržena doporučení, která se týkají zejména nastavení vnitřního kontrolního systému, řídicí kontroly a interního auditu, a to uvnitř AV ČR – KAV, ale nově i v případě interního auditu na pracovištích AV ČR. Doporučení směřují k úpravám vnitřních předpisů, pracovních postupů a dokumentace, pracovních náplní, k zajištění školení zaměstnanců, posílení kapacit interního auditu a rozšíření dohledové role dozorčích rad pracovišť AV ČR.

Na základě zjištění a doporučení byla přijata konkrétní opatření, u nichž byl nastaven plán jejich postupné realizace. Přijetí opatření přispěje k hladké implementaci nové legislativy a ke snížení rizik při nakládání s veřejnými prostředky.

Dne 18. března 2026

Akademická rada AV ČR

Návrh usnesení Akademického sněmu

Akademický sněm

ve smyslu čl. 14 písm. e) Stanov Akademie věd ČR schvaluje (s připomínkami) předloženou Zprávu o činnosti Akademické rady AV ČR za období od 66. zasedání Akademického sněmu AV ČR.